

Sygn. akt VI U 509/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2019 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: J. O.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z dnia 21 listopada 2018 r., znak: (...)

w sprawie: J. O.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. O. prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2018 r. ;

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

VI U 509/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 listopada 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W., po rozpatrzeniu wniosku J. O. z dnia 24 lipca 2018 roku, odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury. Organ rentowy, powołując się na Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziennik Ustaw z 1983 roku, numer 8, pozycja 43 ze zmianami oraz na artykuł 184 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Ustawa z 17 grudnia 1998 roku wskazał, iż odmówił przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przebytych do 31 grudnia 1998 roku. Organ rentowy zaznaczył, że nie uwzględnił okresu pracy w szczególnych warunkach od 28 sierpnia 1978 roku do 31 lipca 1979 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w W., ponieważ świadectwo pracy zostało wystawione przez Urząd Miejski w W., a nie przez pracodawcę. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy nieskładkowe ubezpieczonego w wymiarze 1 roku, 1 miesiąca i 2 dni, składkowe w wymiarze 23 lat, 2 miesięcy i 28 dni, okres uzupełniający pracy w rolnictwie 2 lata, okres stażu sumarycznego 25 lat oraz okres stażu pracy w szczególnych warunkach, w szczególnym charakterze 11 lat, 10 miesięcy i 23 dni. Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony domagał się zaliczenia do okresu swojej pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W. w okresach od 1 czerwca 1973 roku do 30 września 1975 roku, 2 lata i 4 miesiące oraz okresu od 3 sierpnia 1979 roku do 14 lipca 1980 roku, to jest 11 miesięcy i 13 dni, wskazując, iż w okresach tych obsługiwał ciągnik jako traktorzysta, wykonując różną, różne prace zlecone przez kierownika zakładu, opryski od wczesnej wiosny do wczesnej jesieni i inne prace polowe. Wnosił także o dopuszczenie na okoliczność wykonywania w powyższych okresach przez siebie pracy w szczególnych warunkach dowodów z zeznań świadków. Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje. J. O., urodzony (...), 60 lat skończył (...) roku. W dniu 24 lipca 2018 roku złożył wniosek o emery..., o przyznanie mu emerytury w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddziale w W.. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy dochodzonego świadczenia, przy czym z treści zaskarżonej decyzji wynika, iż niesporne między stronami było to, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku, czyli na dzień wejścia w życie Ustawy emerytalnej posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze wymaganym 25 lat oraz okres stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 11 lat, 10 miesięcy i 23 dni. Spór w niniejszej sprawie dotyczył powołanych przez ubezpieczonego okresów zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych, a wcześniej w Kółku Rolniczym w Z. oraz w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w B., którego, w W., przeprasza, którego to okresu organ rentowy nie uwzględnił w zaskarżonej decyzji. W tym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie dowodów z dokumentów zebranych w aktach osobowych ubezpieczonego, umów o pracę, angaży, ustalił, że w okresie od 1 czerwca 1973 roku do 31 lipca 1974 roku ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Kółku Rolniczym (...) jako traktorzysta, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, czyli kierowca ciągnika. Następnie od 1 sierpnia 1974 roku do 30 września 1975 roku pracował w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W., która powstała z przekształcenia Kółka Rolniczego w Z. i z dołączenia do niej innych jednostek rolniczych funkcjonujących na terenie gminy W.. W (...) W. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca ciągnika pracował także w okresie od 3 sierpnia 1979 roku do 14 lipca 1980 roku. Okoliczności te potwierdzili nie tylko świadkowie oraz dowód z przesłuchania ubezpieczonego, ale także dokumenty znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego, nadesłanych do akt sprawy przez firmę archiwizującą z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Ubezpieczony, jako kierowca ciągnika, w okresach od wiosny do jesieni pracował przy pracach rolniczych i przy opryskach pól. Do opryskania było kilkaset hektarów należących do okolicznych Państwowych Gospodarstw Rolnych, a w okresach zimowych pracował przy pracach transportowych, wożąc, rozwożąc do rolników wapno, a także wożąc z jednostek organizacyjnych Nadleśnictwa R. drewno do B. na ulicę (...). Natomiast w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w B. początkowo, w początkowym okresie zatrudnienia od 28 sierpnia 1978 roku do 11 września 1978 roku pracował jako dekarz, było to 15 dni, a następnie jako kierowca ciągnika rozwożąc..., i operator wężła betoniarskiego rozwożąc beton na budowy realizowane przez pracodawcę. Następnie po 3 miesiącach zatrudnienia podjął on pracę jako operator spychacza, gdzie pracował na budowie w I., a następnie w B. w żwirowni, odkrywając żwir przy pomocy spychaczy ważących 5 i 7,5 tony. Dokonując oceny powyższych okoliczności faktycznych z punktu widzenia właściwych przepisów prawa materialnego, w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazuje, iż zgodnie z artykułem 184 ustępem 1 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, teks jednolity, Dziennik Ustaw z 2018 roku, pozycja 1270, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w artykule 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli, po pierwsze - okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz po drugie - okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w artykule 27. Emerytura, o której mowa w ustępie 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa. Należy zaznaczyć, że okolicznością niesporną między stronami, co wynikało także z wniosku emerytalnego było to, iż ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wskazać zatem należy, że zgodnie z artykułem trzydziestym..., 32, zgodnie z artykułem 32 ustępem 1, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ustępie 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w artykule 27 punkcie 1. Ten ostatni przepis wskazuje z kolei wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Zgodnie z ustępem 2 artykułu 32, dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wskazać także należy, iż zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują także przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziennik Ustaw z 1983 roku, numer 4, pozycja 8 i zgodnie z tymi przepisami..., numer 8, pozycja 43. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zgodnie z ustępem 2 okresy pracy, o których mowa w ustępie 3 stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie paragrafu 1 ustępu 2 Rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Niezależnie od tego zaznaczyć należy, że w postępowaniu przed Sądem Ubezpieczeń Społecznych okoliczności pracy w szczególnych warunkach, co jest stanowiskiem utrwalonym w orzecznictwie...

[**koniec części** 00:16:35.789] TSY471449_02 [**Przewodniczacy** 00:16:35.897] Pracownik może wykazyw..., pracownik ubezpieczony może wykazywać wszystkimi środkami dowodowymi, w tym dowodami z zeznań świadków i dokumentacji pracowniczej innej, niż wskazane w ustępie 2-im paragrafu 2-go świadectwa. Wskazać także należy na paragraf 3-ci i paragraf 4-ty tego Rozporządzenia, które stanowią, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury zwany dalej wymaganym okresem zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki. Po pierwsze osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i po drugie ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Okolicznością niesporną między stronami było to, iż na zaskarżonej decyzji organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego ok..., uznał za udowodniony przez ubezpieczonego okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 11-stu lat 10-ciu miesięcy i 23-ech dni. W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na to, iż do tego okresu powinny być doliczone także okresy zatrudnienia ubezpieczonego w Kółku Rolniczym (...) i Spółdzielni Kółek Rolniczych w W. w wymiarze 2-ech lat 4-ech miesięcy, to jest pierwszy okres i drugi okres 11-stu miesięcy i 13-stu dni. Wskazać, bowiem należy, że zgodnie z wykazem A działem 5-ym, przepraszam, działem 8-ym pozycji 2-iej do prac w szczególnych warunk..., przepraszam, prace pozycji 3-iej dział 8-my, wykaz A dział 8-my pozycja 3-cia do prac w szczególnych warunkach zaliczane są prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w całym okresie zatrudnienia w Kółku Rolniczym w Z..., w Z. i w sp..., a następnie w Spółdzielni Kółek Rolniczych. Należy także podkreślić, że praca kierowcy ciągnika na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego została wymieniona w załączniku do zarządzenia resortowego numer 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku, jako praca w szczególnych warunkach. Załącznik do tego zarządzenia dział 8-my w transporcie i łączności, transport pozycja 3-cia, prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, punkt 1-szy kierowca ciągnika kołowego. Dlatego, w ocenie Sądu Okręgowego, była to praca w szczególnych warunkach. Należy podkreślić także, że Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę przychyła się do tego kierunku prezentowanego w orzecznictwie, zgodnie z którym charakter pracy kierowcy ciągnika wykonującego pracę wyłącznie w transporcie, jak i kierowcy ciągnika wykonującego w pewnych okresach wyłącznie transport, tak jak powód, a w innych okresach prace polowe, nie różni się i polega na kierowaniu określonym pojazdem mechanicznym. Co więcej praca polowa może być nawet bardziej uciążliwa, gdyż może być wykonywana w znacznie cięższych warunkach, niż praca kierowcy wykonującego transport na drogach publicznych. Chodzi tutaj na przykład o pracę na błotnistych terenach przy użyciu maszyn wytwarzających duży hałas, jak również praca na polach w nieresorowanych ciągnikach, często bez kabin odbywała się z większym narażeniem na uciążliwe wielogodzinne podleganie drganiom, na nierównej nawierzchni, a ponadto odbywała się z narażeniem na działanie środków chemicznych podczas wykonywania oprysków, a powód taką pracę wykonywał oraz na działanie zmiennych warunków atmosferycznych, jak również zapylenie na przykład pyłem zbożowym czy ziemnym. Gdyby ograniczać pracę kierowców i traktorzystów wyłącznie do pracujących w zakładach podległych, gdyby ograniczać pracę kierowców traktorzystów wyłącznie do pracujących w zakładach podległych Ministrowi Transportu,

wyłączyć też by należało ze szczególnych warunków na przykład osoby przewożące materiały budowlane w zakładach podległych Ministrowi Budownictwa. Przy tej konstatacji nie ma znaczenia, że prace kierowców ciągników ujęte zostały w dziale 8-ym załącznika A do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 kwietnia 2016 roku III AUa 2034/15. Ponadto wskazać należy, iż pod pozycją 3-cią działu 8-go wykazu A poza pracą kierowców ciągników wymienione zostały również prace kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, które to pojazdy nie służą generalnie celom transportowym do przewozu po drogach towarów, przedmiotów, czy produktów, lecz właśnie pracom, na przykład pracom na przykład polowym czy ziemnym. Nie ulega wątpliwości, że ciągniki rolnicze i kombajny są maszynami rolniczymi służącymi do prac polowych. Tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2018 roku III AUa 1085/17 opublikowany w systemie informacji prawnej Lex numer 2532182. W ocenie składu Sądu Okręgowego, rozpoznającego niniejszą sprawę, umieszczenie kombajnu w pozycji 3-iej działu 8-go wykazu A załącznika do cytowanego już Rozporządzenia Rady Ministrów ipso iure przełamuje podział branżowy, gdyż kombajny przeznaczone są ze swej istoty wyłącznie do prac polowych w rolnictwie. W tym kontekście pamiętać także należy o konstytucyjnej zasadzie równości obywateli wobec prawa wyrażonej w artykule 32-im ustępie 1-ym Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez pryzmat, której to zasady powinna być dokonywana wykładnia przepisów rangi ustawowej oraz niższych aktów normatywnych. W ocenie Sądu Okręgowego sam fakt zamieszczenia prac kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych w pozycji 3-iej działu 8-go wykazu A w transporcie nie daje podstaw natury normatywnej celowościowej i aksjologicznej do wyłączenia z zakresu obowiązywania przepisów rozporządzenia wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac kierowców ciągników, którym był powód, realizowanych w tra..., częściowo w transporcie, a częściowo także przy pracach polowych i niepolegających na transporcie płodów rolnych. Na przykład przy orkach, opryskach pól. Prace te polegają, bowiem na kierowaniu pojazdem mechanicznym, ciągnikiem, wymagają tych samych formalnych uprawnień do prowadzenia pojazdów, a ich uciążliwość i szkodliwy wpływ dla zdrowia pracowników jest często nawet większy niż przy pracach stricte transportowych na drogach publicznych. Jeśli chodzi o doliczenie ubezpieczonemu okresów pracy na stanowisku kierowcy ciągnika w Kółku Rolniczym (...), Z. i następnie Spółdzielni Kólek Rolniczych, to wskazać należy, że po dodaniu do wskazanych w zaskarżonej decyzji okresów pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 10-ciu lat 10-ciu miesięcy i 23-ech dni, 2-ch lat i 4-ech miesięcy oraz 11-stu miesięcy uzyskujemy okres 15 lat 2-ch miesięcy i 6-ciu dni pracy w szczególnych warunkach ubezpieczonego. Niezależnie od tego podkreślić należy, że do pracy w szczególnych warunkach powinna zostać zaliczona także praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w W. od 28 sierpnia 1978 roku do 31 lipca 1979 roku. Przez 15 dni w tym przedsiębiorstwie, przez pierwsze 15 dni ubezpieczony pracował jako dekarz, następnie został przeniesiony jako kierowca ciągnika i operator wężła betoniarzkiego, a w istocie jego praca polegała wtedy na transportowaniu betonu na plac budowy i wylewaniu betonu na podłoże, a po wcześniejszym załadowaniu do urządzenia do, do środka transportu, którym transportował ten beton, betonu w stanie płynnym z urządzenia wytwarzającego ten beton. Była to, więc praca w transporcie kierowcy ciągnika wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast prace dekarskie podlegają zakwalifikowaniu, jako prace w szczególnych warunkach według wykazu A stanowiącego załącznik do powołanego już Rozporządzenia z 7 lutego 1980 roku w dziale 5-ym pozycji 9-iej, a prace, a następnie po trzech miesiącach pracy na stanowisku kierowcy ciągnika, ubezpieczony pracował jako operator spychacza, która to praca charakteryzowana jest jako praca w szczególnych warunkach w wykazie A dziale 5-ym pozycji 3-iej, prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, a w zarządzeniu resortowym numer 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 10 grudnia 1983 roku w wykazie stanowiącym załącznik do tego Rozporządzenia w dziale 5-ym w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych pozycji 3-iej prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, maszyniści robót ziemnych podpunkt 3-ci wskazano stanowisko maszynisty spycharek. A zatem, skoro ubezpieczony także tę pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ta praca także podlegała zaliczeniu do prac w szczególnych warunkach, co wyraźnie powiększało już ponad wymagane 15 lat staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach. Dlatego na podstawie artykułu 477 ze znaczkim 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1-ym wyroku, przyznając ubezpieczonemu prawo do dochodzonego świadczenia emerytalnego od 1 dnia miesiąca, w którym złożył on wniosek o to świadczenie, czyli od 1 lipca 2018 roku. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że zgodnie z artykułem 129-ym ustępem 1-ym Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W

punkcie 2-im wyroku Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń, Sąd Okręgowy dokonywał na podstawie dowodów, które nie były przeprowadzone w postępowaniu, nie mogły być przeprowadzone w postępowaniu rentowym albo nie były organowi rentowemu znane, chodzi tutaj o dowody z zeznań świadków, a przede wszystkim o dowody z dokumentów zebranych w aktach osobowych ubezpieczonego dotyczących jego zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W. oraz w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w W., dlatego nie było podstaw do obciążenia organu rentowego powyższą odpowiedzialnością z mocy artykułu 118 ustęp 1a Ustawy emerytalno-rentowej. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono.